

Stepi západní Ukrajiny pomohl svou činností od pravěku udržovat člověk

Průhonice, 22. června 2022 – Západní Podolí na Ukrajině je unikátní biogeografickou oblastí, známou pro svoji vysokou biodiverzitu. Vědci Botanického ústavu AV ČR zjistili, že mnoho druhů se zde udržuje díky dlouhodobé stabilitě otevřené krajiny od konce doby ledové. Zastoupení lesů a nelesních biotopů přitom ovlivňovalo jak klima, tak člověk, který k udržení otevřené krajiny zřejmě přispěl i prostřednictvím požárů. Výsledky výzkumu, které byly publikovány v předním mezinárodním časopise *Quaternary Science Reviews*, slouží k lepšímu pochopení původu zdejších stepí a dalších nelesních stanovišť cenných z hlediska ochrany přírody.

Západní Podolí na Ukrajině se nachází na biogeografické a kulturní křižovatce mezi střední a východní Evropou, kde se setkávají evropské lesy mírného pásma s kontinentálními stepmi a lesostepmi. Oblast je velmi cenná pro svoji vysokou biodiverzitu a specifické druhové složení vegetace – potkávají se zde druhy lesní, stepní i horské, druhy typicky střeoevropské i východní.

Vědci Botanického ústavu zkoumají zdejší stepi již 10 let. Jedním z jejich cílů bylo zjistit, jak se toto území vyvíjelo od konce doby ledové po současnost a zda vysvětlení specifické podoby zdejších stepí nespočívá v jejich historii. Při svém výzkumu zde jako první propojili moderní vegetační a paleoekologický výzkum. Jejich výsledky jsou tak založené na současné analýze několika různých typů objektů, jako je pyl, mikrouhlíky, zbytky rostlinných pletiv, ulity měkkýšů nebo chemické složení sedimentů.

„Díky této rekonstrukci jsme potvrdili, že zdejší krajina nikdy od konce doby ledové zcela nezarostla lesem, takže tu mohly přežít cenné druhy zdejších stepí a dalších nelesních biotopů. Lesem nezarostla ani samotná slatiniště, ze kterých jsme odebírali analyzované sedimenty, což je například v oblasti Západních Karpat, kde obvykle bádáme, jev velmi neobvyklý,“ říká vedoucí projektu Jan Roleček z Oddělení paleoekologie Botanického ústavu AV ČR.

Kromě potvrzení dlouhodobé stability otevřených stanovišť vědci zjistili, že faktorem, který ji mohl ovlivňovat, byly pravidelné požáry, jejichž stopy našli v sedimentech. Původcem požárů byli zřejmě nejčastěji lidé, kteří zde podle dostupných archeologických dat sídlili po celé analyzované období. To vysvětluje, že se zde les nerozšířil ani v obdobích, kdy pro něj bylo velmi příznivé klima.

Na výzkumu se podíleli také experti z Ústavu botaniky a zoologie Masarykovy univerzity a pracovníci správy Haličského národního přírodního parku. Výzkum byl realizován v rámci projektu GAČR

Biodiverzita, historie disturbancí a půdní paměť: testování holocenní kontinuity druhově bohatých lesostepních ekosystémů.

Zdroj:

Hájková P., Petr L., Horsák M., Jamrichová E. & Roleček J. (2022): [Holocene history of the landscape at the biogeographical and cultural crossroads between Central and Eastern Europe](#) (Western Podillia, Ukraine), *Quaternary Science Reviews*, 288, 107610, <https://doi.org/10.1016/j.quascirev.2022.107610>.

Kontakt

Mgr. Jan Roleček, Ph.D.
Oddělení paleoekologie
jan.rolecek@ibot.cas.cz
+420 608 972 107

Mirka Dvořáková
PR & Marketing Manager
miroslava.dvorakova@ibot.cas.cz
+420 602 608 766

O Botanickém ústavu AV ČR, v. v. i.

Botanický ústav AV ČR je veřejná výzkumná instituce, která je součástí Akademie věd České republiky. Je jedním z hlavních center botanického výzkumu v ČR. Zabývá se výzkumem vegetace na úrovni organismů, populací, společenstev a ekosystémů. V současnosti soustřeďuje přes 150 vědeckých pracovníků a doktorandů v celé škále terénně zaměřených botanických oborů od taxonomie přes evoluční biologii, ekologii až po biotechnologie. Hlavním sídlem ústavu je zámek v Průhonicích. Součástí jsou také odloučená vědecká pracoviště v Brně a Třeboni a terénní stanice na Kvildě a v Lužnici. Ústav navíc zajišťuje správu jednoho z nejvýznamnějších zámeckých parků v České republice, Průhonického parku, zařazeného na seznam památek UNESCO. Více informací je na www.ibot.cas.cz.